

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 9 november 2017*

”Begäran om förhandsavgörande – Insolvensförfaranden – Förordning (EG) nr 1346/2000 – Behörig domstol – Talan om illojal konkurrens som väckts inom ramen för ett insolvensförfarande – Talan har väckts av ett bolag med säte i en annan medlemsstat mot förvärvaren av en verksamhetsgren tillhörig det bolag som omfattas av insolvensförfarandet – Huruvida talan är fristående från insolvensförfarandet eller omedelbart hänförlig till detta förfarande och har ett nära samband med detta”

I mål C-641/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) genom beslut av den 29 november 2016, som inkom till domstolen den 12 december 2016, i målet

Tünkers France,

Tünkers Maschinenbau GmbH

mot

Expert France,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta (referent) samt domarna C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev och E. Regan,

generaladvokat: E. Tanchev,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Tünkers Maschinenbau GmbH och Tünkers France, genom J.-J. Gattineau och C. Fattaccini, avocats,
- Frankrikes regering, genom D. Colas, E. de Moustier och E. Armoet, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: franska.

– Europeiska kommissionen, genom M. Heller och M. Wilderspin, båda i egenskap av ombud,
med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till
avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.1 i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (EGT L 160, 2000, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Tünkers France (nedan kallat TF) och Tünkers Maschinenbau GmbH (nedan kallat TM) och å andra sidan Expert France. Målet gäller en talan om skadeståndsansvar för illojal konkurrens som sistnämnda bolag väckt mot TM och TF.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 1346/2000

- 3 I skälen 4, 6 och 7 i förordning nr 1346/2000 anges följande:
”(4) För att den inre marknaden skall fungera väl måste det undvikas att parterna får motiv att överföra tillgångar från en medlemsstat till en annan eller att välja jurisdiktion för att få en förmånligare rättslig ställning ('forum shopping').
...
(6) Enligt proportionalitetsprincipen bör förordningen begränsas till bestämmelser som reglerar behörigheten att inleda insolvensförfaranden samt att anta beslut som fattas omedelbart på grundval av insolvensförfaranden och står i nära samband med dessa. Dessutom bör förordningen innehålla bestämmelser om erkännande av dessa beslut och om tillämplig lag, vilka även tillgodoser den nämnda principens krav.
(7) Konkurs, ackord och liknande förfaranden är undantagna från tillämpningsområdet för Brysselkonventionen från 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, ändrad genom konventionerna om tillträde till den konventionen.”
- 4 I artikel 3.1 i förordningen föreskrivs följande:
”Domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium platsen där gäldenärens huvudsakliga intressen finns, har behörighet att inleda ett insolvensförfarande. För bolag och andra juridiska personer skall sätet anses vara platsen där de huvudsakliga intressena finns, om inte annat visas.”

Förordning (EG) nr 44/2001

- 5 Skälen 7 och 19 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1) har följande lydelse:

”(7) Tillämpningsområdet för denna förordning måste täcka de väsentliga delarna av privaträtten utom vissa väl definierade delar.

...

(19) Kontinuiteten mellan Brysselkonventionen och denna förordning bör säkerställas, och övergångsbestämmelser bör därför införas. Likaså måste kontinuitet råda när det gäller EG-domstolens tolkning av bestämmelserna i Brysselkonventionen, och 1971 års protokoll bör därför fortsätta att också tillämpas på de fall som har anhängiggjorts när förordningen träder i kraft.”

- 6 I artikel 1.1 och 1.2 i förordning nr 44/2001 föreskrivs följande:

”1. Denna förordning är tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. Den omfattar i synnerhet inte skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor.

2. Förordningen är inte tillämplig på

- a) fysiska personers rättsliga status, rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga, makars förmögenhetsförhållanden, arv och testamente,
- b) konkurs, ackord och liknande förfaranden,
- c) social trygghet,
- d) skiljeförfarande.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 7 Expert Maschinenbau GmbH är ett bolag bildat enligt tysk rätt och tillverkar materiel för bilindustrin. Bolagets produkter distribuerades i Frankrike av Expert France enligt ett exklusivt distributionsavtal.
- 8 Den 14 juli 2006 inledde Amtsgericht Darmstadt (Distriktsdomstolen i Darmstadt, Tyskland) ett insolvensförfarande mot Expert Maschinenbau och utsåg samtidigt en konkursförvaltare.
- 9 Den 13 september 2006 ingick denne ett preliminärt överlåtelseavtal med TM enligt vilket TM skulle ta över en del av Expert Maschinenbaus verksamhet. Den 22 september 2006 överlät konkursförvaltaren den nämnda verksamhetsgrenen till Wetzel Fahrzeugbau GmbH, som är ett bolag bildat enligt tysk rätt och dotterbolag till TM.
- 10 Genom skrivelser av den 19 september 2006 respektive av den 24 och 27 oktober 2006 uppmanade TM kunderna till bolaget Expert France – inför vilka TM presenterade sig som förvärvare av Expert Maschinenbau – att i fortsättningen vända sig direkt till TM för att göra sina beställningar.
- 11 Expert France ansåg att detta agerande utgjorde illojal konkurrens och väckte därför talan om skadestånd mot TM och TF vid tribunal de commerce de Paris (Handelsdomstolen i Paris, Frankrike) den 25 februari 2013 och hävdade att de gjort sig skyldiga till illojal konkurrens.

- 12 TM och TF gjorde med stöd av artikel 3.1 i förordning nr 1346/2000 gällande att denna domstol saknar behörighet att pröva talan, och att det i stället är Amtsgericht Darmstadt (Distriktsdomstolen i Darmstadt) som är behörig i egenskap av domstol vid vilken insolvensförfarandet gentemot Expert Maschinenbau hade inletts.
- 13 Tribunal de commerce de Paris (Handelsdomstolen i Paris) avtog invändningen om rättegångshinder genom dom av den 8 november 2013. Denna dom fastställdes genom dom av cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike) av den 19 juni 2014. TM och TF överklagade denna dom till den hänskjutande domstolen. De gjorde gällande att behörig domstol att pröva en talan om skadeståndsansvar för illojal konkurrens är den domstol som handlägger insolvensförfarandet då en sådan talan är omedelbart hänförlig till detta förfarande.
- 14 Den hänskjutande domstolen är osäker på omfattningen av den internationella behörighet som tillkommer den domstol vid vilken ett insolvensförfarande inletts enligt artikel 3.1 i förordning nr 1346/2000. Nämda domstol undrar särskilt om en talan om skadeståndsansvar för illojal konkurrens som väckts av dotterbolaget till ett insolvent bolag kan anses omedelbart hänförlig till insolvensförfarandet och ha ett nära samband med detta.
- 15 Mot denna bakgrund beslutade Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 3 i [förordning nr 1346/2000] tolkas så, att endast den domstol vid vilken ett insolvensförfarande inletts har behörighet att pröva en skadeståndstalan, genom vilken förvärvaren av en verksamhetsgren som förvärvats inom ramen för insolvensförfarandet klandras för att felaktigt ha uppgett sig ha en exklusiv rätt till återförsäljning av varor som tillverkats av gäldenären?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 16 För att kunna besvara tolkningsfrågan måste EU-domstolen fastställa omfattningen av behörigheten för den domstol vid vilken insolvensförfarandet inletts enligt artikel 3.1 i förordning nr 1346/2000 i den mån som artikel 1.2 b i förordning nr 44/2001 – som är tillämplig på privaträttens område – utesluter ”konkurs, ackord och liknande förfaranden” från sitt tillämpningsområde.
- 17 EU-domstolen har – med stöd av bland annat förarbetena till konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30) (nedan kallad Brysselkonventionen), som ersatts av förordning nr 44/2001 – slagit fast att förordningarna nr 44/2001 och 1346/2000 ska tolkas så, att alla luckor och all överlappning mellan de båda regelverken undviks. En talan som enligt artikel 1.2 b i förordning nr 44/2001 undantas från tillämpningsområdet för den förordningen, eftersom den rör ”konkurs, ackord och liknande förfaranden”, omfattas således av tillämpningsområdet för förordning nr 1346/2000. På motsvarande sätt ska en talan som inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 3.1 i förordning nr 1346/2000 anses omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 44/2001 (dom av den 4 september 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punkt 21).
- 18 EU-domstolen har även påpekat att unionslagstiftarens avsikt, som framgår bland annat av skäl 7 i förordning nr 44/2001, har varit att ge begreppet ”privaträttens område” i artikel 1.1 i den förordningen en vid definition och följaktligen att ge förordningen ett vitt tillämpningsområde. Däremot bör tillämpningsområdet för förordning nr 1346/2000, enligt skäl 6 i den förordningen, inte ges en vid tolkning (dom av den 4 september 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punkt 22).

- 19 Med tillämpning av dessa principer har EU-domstolen slagit fast att endast en talan som är omedelbart hänförlig till ett insolvensförfarande och som har ett nära samband med detta är utesluten från tillämpningsområdet för förordning nr 44/2001. Det är följaktligen endast en sådan talan som omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1346/2000 (dom av den 4 september 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punk 23).
- 20 Exakt samma kriterium anges i skäl 6 i förordning nr 1346/2000 för att avgränsa föremålet för denna förordning. Enligt detta skäl bör den ovannämnda förordningen begränsas till bestämmelser som reglerar behörigheten att inleda insolvensförfaranden samt att anta beslut som ”fattas omedelbart på grundval av insolvensförfaranden och står i nära samband med dessa”.
- 21 EU-domstolen ska mot denna bakgrund och med beaktande av vad som anförts ovan fastställa om en talan om skadeståndsansvar för illojal konkurrens, såsom den som är aktuell i det nationella målet, uppfyller dessa två kriterier.
- 22 Vad gäller det första kriteriet erinrar EU-domstolen om följande. För att fastställa om en talan är omedelbart hänförlig till ett insolvensförfarande har EU-domstolen angett att det som är avgörande – när det ska avgöras vilket område en talan tillhör – inte är talans processuella sammanhang, utan dess rättsliga grund. I enlighet med det tillvägagångssättet ska det prövas huruvida den rättighet eller skyldighet som ligger till grund för talan hänför sig till de privat- och handelsrättsliga regler som gäller i allmänhet eller till undantagsregler som är specifika för insolvensförfaranden (dom av den 4 september 2014, Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punkt 27).
- 23 I förevarande fall framgår det av vad den hänskjutande domstolen har fastställt att talan i det nationella målet syftar till att utkräva ansvar av TM och TF – där det första av dessa bolag är förvärvare av en verksamhetsgren som förvärvats inom ramen för ett insolvensförfarande – som påstås ha gjort sig skyldiga till illojal konkurrens till förfång för Expert France. Expert France bestrider inte giltigheten av den överlåtelse som gjorts inom ramen för det insolvensförfarande som inletts vid Amtsgericht Darmstadt (Distriktsdomstolen i Darmstadt), utan påtalar det förhållandet att TM försökt tillskansa sig Expert Frances kundkrets genom att kontakta Expert Frances kunder och uppmana dem att vända sig direkt till TM för att göra sina beställningar, vilket varit till förfång för Expert Frances intressen.
- 24 I domen av den 2 juli 2009, SCT Industri (C-111/08, EU:C:2009:419, punkt 33), slog EU-domstolen visserligen fast att en talan som innebär att en överlåtelse av bolagsandelar som skett inom ramen för ett insolvensförfarande ifrågasätts, omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1346/2000.
- 25 Till skillnad från det mål som avgjordes genom ovannämnda dom – i vilket mål konkursförvaltaren som överlätit bolagsandelarna klandrades för att inte ha utövat befogenheter som specifikt grundar sig på bestämmelser i nationell rätt om kollektiva förfaranden – avser det här aktuella nationella målet endast förvärvarens agerande.
- 26 Expert France har för övrigt uteslutande agerat för att tillvarata sina egna intressen och inte för att tillvarata fordringsägarnas intressen i detta insolvensförfarande. Talan riktas slutligen mot TM och TF, vars handlande regleras av andra bestämmelser än dem som är tillämpliga i ett insolvensförfarande. De eventuella följderna av en sådan talan kan således inte på något sätt påverka insolvensförfarandet.
- 27 EU-domstolen konstaterar därför att en talan om skadeståndsansvar för illojal konkurrens, såsom den som är aktuell i det nationella målet, är självständig och att den inte grundas på regler som är specifika för insolvensförfaranden.
- 28 Vad gäller det andra kriteriet som nämns i punkt 20 ovan framgår det av fast praxis från EU-domstolen att det är styrkan i sambandet mellan en talan vid domstol och insolvensförfarandet som är avgörande för huruvida undantaget i artikel 1.2 b i förordning nr 44/2001 är tillämpligt (dom av den 2 juli 2009, SCT Industri, C-111/08, EU:C:2009:419, punkt 25).

- 29 I det nationella målet har skadeståndstalan förvisso väckts mot TM, förvärvare av en verksamhetsgren inom ramen för ett insolvensförfarande. När väl den förvärvade rättigheten ingår i förvärvarens förmögenhetsmassa, kan den emellertid inte anses behålla ett omedelbart samband med gäldenärens insolvens.
- 30 Det kan förvisso inte bestridas att det finns ett samband mellan talan i det nationella målet och det insolvensförfarande som Expert Maschinenbau är föremål för. Sambandet framstår dock inte som vare sig tillräckligt omedelbart eller tillräckligt nära för att utesluta förordning nr 44/2001 och följaktligen för att förordning nr 1346/2000 ska vara tillämplig.
- 31 Mot denna bakgrund ska tolkningsfrågan besvaras på följande sätt. Artikel 3.1 i förordning nr 1346/2000 ska tolkas så, att den domstol vid vilken ett insolvensförfarande inletts inte är behörig att pröva en talan om skadeståndsansvar för illojal konkurrens, genom vilken förvärvaren av en verksamhetsgren som förvärvats inom ramen för insolvensförfarandet klandras för att felaktigt ha uppgett sig ha en exklusiv rätt till återförsäljning av varor som tillverkats av gäldenären.

Rättegångskostnader

- 32 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Artikel 3.1 i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden ska tolkas så, att den domstol vid vilken ett insolvensförfarande inletts inte är behörig att pröva en talan om skadeståndsansvar för illojal konkurrens, genom vilken förvärvaren av en verksamhetsgren som förvärvats inom ramen för insolvensförfarandet klandras för att felaktigt ha uppgett sig ha en exklusiv rätt till återförsäljning av varor som tillverkats av gäldenären.

Underskrifter